

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hirdetések és ezeknek díjai,
valamint a felszólamások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Szent István ünnepe.

Igen kevés nemzeti ünnepünk van. Március tizenötödikét, mint a demokrata Magyarország születésnapját igazi lelkesedéssel csak az ifjuság ünnepli. Szent István napját a katolikus egyháznak köszönhetjük, mert a vallás hozzájárulásával öltött magára az ünnep nemzeti karaktert.

Pedig olyan szükséges volna egyes kimagasló és a magyar nép történetében korszakot alkotó eseményt, legyen az gyász, vagy örömnep, évenként megülni; az ilyen ünnep belenyulna a nép lelkületébe és az összetartozás tudatát, a nemzeti eszmék tartalmát népszerűvé tehetné. Nézzük csak meg szomszédainkat, mily pazar fényvel szoktak megülni egyes győzelemmel végződő háborúk emlékét, egyes nagy férfiak születésének évfordulóját és ha igaz is, hogy ilyenkor a szemkápráztató pompa játsza a főszerepet — de az ünnepséghöz tóduló nép lelkesedést és bizonyos honfiai büszkeséget visz magával falujába.

Épügy, mint a vallás hatásának egyik főeszköze: az ünnep, úgy a hazaszeretet szüksége is nagy tettekre vagy nagy férfi-

akra emlékeztető ünnepek által volna népszerűsíthető.

Maga Szent István ünnepe egész lefolyásával, egyházi díszével es világi ünnepélyeivel önkéntelenül is a nemzeti ünnepek szaporítását juttatja eszünkbe.

Szent István napja ugyyszólván csak a fővárosnak ünnepe. A vidékiek többnyire ezt a napot használják fel a mi szépülő fővárosunk megtekintésére és míg a délelőtt vallásos ceremóniák, mint a szent jobb körülhordozása a gyönyörű istentisztelet megtekintésében telik el; addig a délután a fővárosi nevezetességek megtekintésével és szórakozásokkal mulik el. A városligetet zsufozásig megtölti a vidéki közönség és sajnos, hogy évről-évre alacsonyabb nívón állanak a városligeti népünnepélyek és egyéb szórakozások, újat nem nyújtanak és ezért ma már a budapesti ember csak nagy ritkán keresi fel a városligetet.

Maga a Szent István nap ceremóniális részében van a legtöbb lélekemelő jelenet. A primási helynöknek nemzeti érzéstől és vallásos meggyőződésből áthatott beszéde leirhatatlan hatást idéz elő a közönségben, mely a magas egyházférliu minden eddigi

ténykedéséből arra a meggyőződésre jutott, hogy szabadelvűbb és fenköltebb gondolkodású férfiú, mint Dr. Kohl Medard püspök, hercegprimási titkár még nem volt az ország primása mellett.

Szép látvány a szent jobb körülhordozása és festői a kíséret, mely magyar díszruhába öltözött kocsagtollas ifjakkól áll, mintha egy darab középkor vonulna el a néző előtt, de csak a kornak pompája és hangulatkeltő háttéré. Nem lenne érdektelen Szent István napján a magyar lovagkorból egy pár képet összeállítani, egy pár történelmi mozzanatot szemléltethetővé tenni, az ilyen ünnepélynek volna mindig legtöbb közönsége — és értéke.

A szent jobb, mely ereklje gyanánt fentmaradt, s melyet mindig jelnek tekintették abban az irányban haladni, melyet a legelső magyar király kitűzött, tényleg alkalmas arra hogy a nagyközönség tudatában a multat felélenkitse és a jövő útját kijelölje.

Az Árpád ház, de különösen Szent István uralkodása vetette meg alapját Magyarországnak, mert a honfoglalása befejezetlen tény maradt volna midaddig, míg Szent

TÁRCA.

K r ó n i k a.

Országnagyok, nemzet-vezérek
A Burgba mennek és visszatérnek.
Az ujságíró óraszám áll
A Burg ciradás kapujánál
És izgatottan lesi ő,
— Egy ország szeme rája néz —
Hogy mit beszél, aki lejjő,
A trakkos, klakkos hős vitéz.

Egyszerre — nagysokára már —
Közélg vagtatva egy batár,
És benne ül
Bus-egyedül
A hős, akit tanácsadójaként
Fogadott a király épp az imént.

Megáll, leszáll,
Amaz elébe áll:
„Kegyelmes ur, oh mondja meg,
Mit szólott a király?
Amit ön mostan nekem ad,
Egy ország várja választát!”

És hanyagul szól a kegyelmes ur:
Ah, ő felsége, mint ma,
Régen volt olyan hereg,
Amint láthatja, nála voltam
Teljes ötvenhét pereg.
Ő felsége nagyon kegyes volt,
Elém jött és leültetett,
Aztán beszéltünk, ő is, én is,
Ötvenhét pereg . . . S vége lett.

„— És mit beszéltek? Mit beszéltek?”
„— Ez az, amit nem mondhatok!”
„— Kegyelmes ur, semmit se mondhat?”
„— Csak annyit uram . . . Jó napot!”

Int a kocsisnak és megindul
Vagtatva a batár,
Az ország várjon, hiszen ugys
Már oly régóta vár . . .

F e n ő.

A t ű z.

— Az „Abony” eredeti tárcája. —
Irtá: Lengyel Géza.

A kis harang megkondukt élesen, bántóan.
A hangja átszállt az üres, poros utcán, két parasztasszony megállt és megkérdezte:

— Ki halt meg? Kinek esenditenek?

A harang tovább szólt egyhanguan, rekedtesen. Ez nem esendítés volt, most már kinyíltak a kapuk és emberek, asszonyok tágra nyílt szemmel közölték egymással, amit úgy is tudott mindgyikük:

— Tűz van.

Tikkadt, meleg levegő, sárguló levelek, mozdulatlanul rest augusztus vége. A harang azonban felveri téllenségéből, nyüzsgésbe hozza a nagy, széles utcát. Gyerekek futkároznak és az utcán keresztülkiáltoznak át egymáshoz:

— Tűz van! Tűz van!

A kiáltásban, az igazat megvallva, nem annyira rémület van, mint inkább érdeklődéssel, kíváncsisággal teli izgatottság. Komédiások jöttek, medvet táncoltatnak, vagy tűz van, mindez a gyerekeknek egyformán látványosság és a gyero-

kek rohannak. Az apjuk, az öregapjuk komolyság alá rejti a szenzáció okozta lázat, amelyből hasonlóképp hiányzik az ijedség. Botot, dorongot, vasvillát szednek elő es sietnek. Vége az almos délutánnak, az utca szinte felvillanyozva éled, ha nem maradna még egy picike aggodalom afelől, hogy hátba mégis van némi veszedelem, hát azt lehetne mondani: jóleső izgalom vesz erőt a népen.

Jön egy mesterlegény, hosszukat lépked és a kezében tüzzelő-esákót lóbál. Egy gyerek csapat hozzászegődik, valamelyik ajtóból felvilágosítják:

— Ég a Nagy András János háza a hidegvégen!

Nagyandrás Jánosnak az apja volt Nagy András, ő tehát igazság szerint Nagy János. Valóban az ő háza ég. Apró, nádfödeles ház, bent áll a kis pusztá udvarban. A feltehető már lángban van, de olyan kevéssé félelmesen, mondhatni olyan szeliden ég, ahogyan csak a lusta, tökéletesen szelmentes levegőtől telik. Néha tüzzelő marcóna abrázattal fecskendez, kiáltoz, dolgozik a csákánnyal. Az udvaron ide-odaszaladgál egy fiatal parasztasszony. Janosnak a felesége. Sir, tördeli a kezét, de a helyzet, ahogyan a nép, a tüzzelő, a hatóság érdeklődésének központjává váltak, háttározottan tetszik neki. A ház fehér falán egy kis sötétkék tábla azt mutatja, hogy a biztosítási rendben van. A nádtető csak a becsület kedvéért langol még egyet-egyét . . .

Sehol semmi ijedtség, csak János áll az udvaron halálraoltan, sápadtan, fehéren, az ajka mozog, János gondolkodik, számol:

— A házat újra kell fedeleztetni, de már náddal nem szabad, azt csak a régi házakon türik meg, e-seréppel kell. Ez száz pengő, hetvenet kapott a biztosítótól, harminc forint a kár.

István fejét a korona nem ékesítette. A viszonyok, melyeket e böles fejedelem megteremtett, küzdelmes és századokon át állták ki a próbát és minden magyar királynak, kit Szent István koronájával az ország bizalma kitüntet, legideálisabb feladatát képezi mindenben megvalósítani az első magyar király álmait.

De nemcsak az ország fejedelme, maga a nemzet is járjon Szent István nyomában és ismerje minden honpolgár kötelességét, melylyel a királyt támogatja hazafias gondolatai megvalósításában.

Észrevételek a „Válasz“-ra.

(Folytatás.)

Abban az állításomban, mely szerint „még a legideálisabban nevelt gyermek sem nélkülözheti az iskolát” — nem az foglaltatik, mintha tanulni iskola nélkül is lehetne, (mint tisztelt felem gondolja), hanem az, hogy bármily kitűnő házi neveléssel birjon is valamely gyermek, az iskolát nem nélkülözheti. Olyan gyermeket értek, aki házilag a legideálisabban van nevelve ugyan, de azért a tantárgyakat nem otthon, nem a háznál, hanem nyilvános iskolában tanulja.

Azt sohasem állítottam, hogy iskola nélkül tanulni nem lehetne. Akárhány áthidalhatatlan körülmény kényszeríti a szülőt arra, hogy gyermeket magánoktatásban részesítse. De ebből még nem következik a házitánítás előnye az iskolai tanítás fölött, pedig számosan vannak olyanok, akik a házi tanítást előbbre helyezik az iskolai oktatásnál. Tisztelt vitázó felem is ezek közé tartozik.

Sajnálom, de abban a felfogásban, hogy előnyösebb volna a házi oktatás az iskolainál — nem osztozom.

Nem szabad szem elől tévesztelnünk, hogy a gyermek nemcsak a családnak, hanem a társadalomnak is tagja. Mint ilyen, csak akkor helyezheti be magát simán, minden zökkenés nélkül a társadalom lövegébe, ha már gyermekkorában megszokja a társaséletet az iskola kis társadalmában. Itt éled fel szivecskéjében a „szociális” érzés, annak az érzése, hogy nem vagyunk egyedül a nagy mindenségben, hogy igen sok társunk van, hogy társunk minden ember.” (Gaal Mózes)

Nagy csapás ez. Azután szétnéz az udvaron és még fehérebbre valik, szinte azt lehet varni, hogy elsírija magát rögtön. A telőnek már csak az üszke füstöl, a tűz elmúlt, az udvar azonban rettenetes pusztulás képét mutatja. Fekete gerendák hevernek, a palánkot csakánnyal kibontották a tűzoltók, a kut deszkáját elszedték, a házból ágyat, konyhaedényt kihordtak szanaszét, hogy el ne egyjen.

A nép lassankint hazaszéled, hangosan tárgyalja az eset részleteit. Jánosék maguk maradnak. Az asszony még mindig sir. Hangosan, meggyőződes nélkül. De rögtön elhallgat, ahogy Jánosra tekint.

János az udvart emlegeti, a rettenetes rombolást, a tatárjárást. Az igazi baj azonban egészen más. A házat eladták még a tavasszal hatszáz forintért. A ház már nem is az övé, de az új gazda csak ősszel jön be a tanyáról. János még nem tudja, de már érzi, hogy súlyos jogi komplikációk következnek. Törvényre, ügyvédekre gondol es bizonny megint csak sírni, sírni szeretne.

A tűznek elterjed a híre és a ház új gazdája másnap bejön a tanyáról. Bevonulnak a házba, beszélnek, számolnak egy óra hosszat, aztán felkerekednek, mennek a jegyző urhoz. Itt is soká tart a tanácskozás, de a jegyző ur vegre is kibogozza, kiszedi belőlük, hogy a különös probléma így áll:

Az új gazda követeli a házat, úgy, ahogy megvette, régi, de hibátlan, ép nádtetővel. János szívesen megcsináltatná, olyanra, amilyen volt, — ez telik a biztosításból, — de nem lehet, nem szabad, mert kibirdette a vármegye, mikor három falu leégett, hogy új fedést csak eserepből lehet csinálni. A eserep pedig drága. Rá kellene fizetni a biztosításra harminc pengőt. Az új gazda erre a vallát vonja, neki nem kell eserep. Neki jó a

Ebben a kis tarka barka társadalomban, az iskolában lát gazdagot, szegényt, épelt, nyomoreköt bekességben megférni egymás mellett. Megtanulja itt azt, hogy egymást nem szabad megvetni, lenézni, megbántani; megtanulja a felebaráti szeretetet, azt a hatalmas elemet szívja magába itt, amely összetartja a társadalmat. Itt megismeri a munkát. Megtanulja, hogy minden gyermeknek kötelességei vannak és azokat teljesíteniök kell. Látja, hogy tevékenység és szorgalom nélkül nincs siker. Látja az erők összemérkezését s ebből kialakul benne az a tudat, hogy a kitartó szorgalmu gyermek jobban boldogul a hanyagnál. Látja a jövőselet elismerését, a szorgalom megjutalmazását s ez ösztönzésül szolgál neki is hasonlóknak lenni, hasonlóképpen cselekedni. Az iskolai rend és fegyelem hozzászoktatja a gyermeket az önmérsékletre és arra, hogy majdan alkalmazkodni tudjon a társadalmi törvényekhez. Az iskolai rend és fegyelem beleoltja a gyermekbe a törvények tiszteletét. Megszokja a nyílt, bátor fellépést. És a nemes verseny, amely az iskolai oktatásnál napirenden van, csak előnyre válik a gyermek szellemi tehetségeinek, szorgalmának.

Az iskolai oktatásnak vannak hátrányai is, de ezek olyan természetűek, hogy helyes vezetés mellett azokból a gyermek kiképzésére kár nem baramlik.

Közvetlen gyakorlatból ismerem a házi oktatást, mondhatom, sok tekintetben, különösen szociális szempontból, messze mögötte marad az iskolai oktatásnak. Nem kétélem azonban, hogy a házi oktatással is ne lehetne sikert elérni.

Az iskolai oktatás előnye és a házi oktatás hátránya mellett bizonyít az a körülmény is, hogy előkelő uraink, sőt főuraink ma már gyermekeiket leginkább nyilvános iskolákban taníttatják, abból a meggyőződésből kiindulva, hogy a házi oktatás inkább a családnak képezi ki a gyermeket, míg a nyilvános iskola a tömeges tanítással az életre és a társadalmi, szociális életre oktatva neveli a gyermeket.

Vannak kivételes esetek, amidőn a szülő az iskola iránt táplált legjobb indulata dacára is, — talán a túlszűfoltás, vagy más fontos okok miatt — otthoni oktatásban kénytelen gyermekét részesíteni.

A „Válasz” 25., 26. bekezdéseiben olvasható pszichológiai fejtegetést, mint amely az én felfogással is teljesen megegyező, helyesnek találok és aláírom, csak a „buktatás”-ra nézve volna néhány szerény megjegyzésem.

Az elemi iskolákban az érdemjegy a tanuló előmenetelének fokát jelzi, de következtetni lehet abból a gyermek tehetségére és szorgalmára is.

zsúp is. Ha a vármegye parancsol, arról ő nem tehet. János végső elkeseredésében felajánlja a hetven pengőt, amit a biztosítótól kap. A vevő makaesul int neki a tető kell.

A jegyző urnak emberszerető napja van, azt ajánlja ne menjenek ügyvédhez, mert az egész ház rámehet. Egyezzenek meg. János ismeri az ügyvédeket. A házat örökölte, akkor volt velük dolga. Igazat ad tehát a jegyző urnak, de rettenetes keserűséggel gondolja át, hogy ő a gyengébb, neki kell engedni, ellene van a házba igazsága, noha ő semmit sem tehet arról, ami történt.

Hazamennek. János két éjjel nem alszik. Aztán elhatározza magát. Munkához kezd. Egy hét múlva vidáman, pirosan nevet az új kiesi esereptető. Jánosék kiköltöznek, az új gazda elfoglalja a cserepes házat. János megkapja a pénzt. Beköltözik az utca végén abba a házba, amelyik a feleségére maradt. Kifizeti az adósságát. Jó dolga van, de egyre olyan sápadt, mint akkor delután.

Ez így tart egészen karácsony tájáig. Akkor egy esunya sötét, szeles estén kigyulladt az új esereptető. Az emberek összeszaladnak fázva, félve. Az asszonyok imádkoznak. A patfogó, sikoltozó tűz most igazi, fenyegető veszedelem. Nagy nehezen szétszedik a tetőt. Nagyobb baj nem történik. A esendörök a tűztől egyenesen Jánosért mennek. Nem lehetett egészen rábizonyítani, de három hónapot mégis kapott valahogy. A telet a városban töltötte János. Az asszony előbb sírt, de az ember hangosan, hetykén rákiáltott. Ujra a régi volt. Kiegyenesedett, bort ivott. Nekipirosodott, jól érezte magát. Lerázta magáról a régi terhet. Elkergette a fojtogató érzést. És vasárnap a templom előtt vidáman, jó barátsággal fog kezét a csereptető, kárvallott szomszédai.

A felső osztályokban az „elégtelen” osztályzat mind ritkábban fordul elő, jele annak, hogy eme osztályokba feljutott gyermekek már elég jól irnak, olvasnak, számolnak s a többi tárgyakból is kielégítő előmenetelt tettek. Az alsóbb osztályokban több az „elégtelen” osztályzatu gyermek s ez természetes is, mert a kisebb iskolásoknál gyakrabban fordul elő mulasztás, ami őket oly annyira visszaveti az előhaladásban, hogy a mulasztás okozta elmaradottságot helyrehozni képtelenek. Ezek és a gyengetehetségük osztályisméltésre kötelezettek. Ők nem bukkot, hanem csak a többitől elmaradt diákok.

Az elemi iskolákban tehát a buktatás nem regula. A cél az, hogy minden egyes gyermek végezze el az elemi 6 osztályt, azaz szerezzze meg mindazokat az ismereteket, amelyekre a honpolgárnak az életben szüksége van. — Már most, ha a gyermek az első osztályt ismétli — nem lesz belőle 6. osztályos, ha a másodikat is repetálja — nem jut fel az 5. osztályba, minnek következtében nincs módjában nemzetiünk történeten lelkesedni, nem ismerheti meg államiságuak alkotmányát, fogalmat sem szerezhethet magának a polgári jogok és kötelességekről, nem visz magával természetrajzi és természettani ismereteket. Minő nagy veszteség, minő nagy baj ez! És ennek nem más az oka, mint a rengeteg mulasztás, amely ellen az iskola minden egyes esetben meg szokta tenni a törvényes lépéseket, de úgy látszik kevés eredménnyel. Magam is elismerem, hogy ez egy igen veszélyes seb a népoktatás testen. Akinek hatalma van hozzá, ne kímélje, vágja ki ezt a sebet, mert igen nagy jót tesz vele a népoktatásnak. — De talán a tisztelt szülők is tehetnének valamit. Megtehetnék azt, hiszen érdekük, hogy gyermekeik soha, vagy csak ritkán mulasszanak. Ha ezt megtennék, nem kellene erélyes eszközökhöz nyulni az illetékes tényezőknek.

A közép- és felső iskolákban a buktatással (szekundával) egészen másként vagyunk. Szomorítják vele a kevés tehetséget, sulytják a hanyagot s leszorítják a tanpályáról mindazokat, akik oda nem valók. Ha igazságosan történik, az eljárást helytelenítelnünk nem szabad, mert bizony sokan azt hiszik, hogy faradtság nélkül is feljuthatnak a Parnassusra pedig végtelenül csalódnak. Az odavezető uton csak azok haladhatnak előre, akik kellő tehetséggel és erényedellen szorgalommal vannak felvértezve, másként letörnek meg az út közepén. És sokkal ésszerűbb az út közepéről visszatérni s más, celhoz vezető útra térni, sem mint újból csak előretörtetői s megint csak elbukni. A buktatásnak tehát, ha igazságos annak alkalmazása, meg van a jötekonny celja s ez az, hogy kényszerítik vele az ifjut meg kellő időben más pályaválasztásra, amelyen talán jobban boldogulhat, így aztan nem valhat belőle szellemi proletár.

Azt azonban fel sem merném tétélezni, hogy a tanárok csak úgy „per passió” buktatgatnak a diákokat. Okának fokának kell annak lenni.

Csak egyoldalu és későn fejlődő tehetségek-nél (mert ilyenek is vannak ám) történhetik meg az, midőn a buktatás valóban elnyomója a tehetség kifejlődésének; de erről bizony akár hány esetben maga a professzor sem tehet.

Megfelelő alapképzettséggel, kellő szorgalommal bíró szellemteljes ifju meg nem bukkhat. Ez bizonyos.

(Folyt. köv.)

Veverán István.

MI UJSÁG?

— **Szabadságon.** Gulner Gyula, vármegyénk főispánja nyolc hetű szabadságra ment.

— **Szent István király ünnepén.** E hó 20-án pénteken ünnepli a magyar nemzet első szent királyának dies-ő emlékezetét. Mert hat hába suhantak el a századok a nemzet feje fölött, nem bírta elsöpörni szep, nagy emléket annak a böles fejedelemnek, lángeszű államfőnek, aki megtartotta ezt a szep házat nekünk, aki lerakta államiságuak első alapkővet, aki meggyújtá műveltségünk legelső faklyáit, aki az igaz vallás magvát hnté el pogány eleink lelkébe. Ily sok, ily tündöklő, ily nagy súlyu érdemeknek lehetetlen elevülniök, lehetetlen, mert a magyar nemzet halas, szeretetteljes, hazafias kegyellete örzi azoknak örökkéfenmaradását; orosz-láni elszántsággal örzi azt a szent koronát, mely ha tündöklök, boldog napokat él a magyar, ha pedig elhomályosul, mély bánatban

kesereg a nemzet. De van még egy drága talizmánja a magyarnak: a „Szent Jobb,” dicső István királyunk jobb keze, amely annyi sok század után is dacol a romlandósággal, mintegy jelképezi alkotásának szilárdságát. Őrizd meg híven, óh magyar, nagyjaid emléket, mert csak így vagy, így leendesz méltó elődöid dicső multjához! S ha megnehezülne az idők járása a nemzet felett, vágj irgalmatlanul a Haza ellenségei közé — te esodas erejű Szent Jobb!

— **Köznyűlés.** A tegnapi tartott köznyűlés tárgysorozata. 1. Szervezési szabályrendelet az alkalmazottakról. 2. Megyebizottsági tagok két választó kerületének megállapítása. 3. Esküdtképesek össeírói bizottságába egy tag beválasztása. 4. Postai emékek átvételére meghatalmazottak kiküldése. 5. Latin nyelv tanítása a polgári iskolában. 6. Régi Anyakönyvi épület berbeadása. 7. Andó István hazahely vétele. 8. Illetőségi kérdések.

— **Halálozás.** Özv. Hakker Mihályné szül. Aranyi Anna urnő tegnap éjjel esedersen elhunyt. Keves öröm, annál több szenvedés jutott osztályrészül, mert nehéz betegsége több mint tíz éve fogyasztotta életerejét, mint azonban páratlan türelemmel viselt utolsó percéig. Egy év előtt elhunyt férje halála fölötti bánata sietette az ő halálát is, hogy mielőtt találkozhasanak fönt, a kik lent úgy szerették egymást. Temetése a boldogult urnőnek holnap d. e. 9 órakor lesz a családi háztól.

— **Köszönet nyilvánítás.** Barátainknak és ismerőseinknek, kik boldogult édes nénénk özv. Misteih Sándorné Papp Anna urnő elhunytá fölött részvétüket kifejezni és a temetési szertartáson megjelenni szívesek voltak, hálás köszönetet mondunk,

Karcsay Ida és Irma.

— **Budapesti művészek az abonyi Kossuth-szoborért.** Szerkesztőnk ismeretése révén egy elsőrangú művésznőkből és művészekből álló budai társaság, — köztük egy aradi énektanárnő — elhatározta, hogy az abonyi „Kossuth-szobor alap” javára f. hó végén szinkörünkben egy művészies hangversenyt tartanak, ének, zongora, hegedű, stb. és egy felolvasással, melyet egy hírneves orsz. képviselő, író fog tartani. A hangversenyt csupa magyar művek lesznek előadva különféle hangszereken, énekekkel, a legelső rangú fővárosi művészek által, hazafias érzésük által vezéreltetve, a nemes cél iránti jóakarattal teljesen díjtalanul. Ily művészi és szellemi erők előadásában alig részesülhet még egy más város közönsége, ép azért már előre felhívjuk arra lakosságunk figyelmét és érdeklődését. A részletes program plakátok útján a heten fog közzévetetni. Végül megemlíjük, hogy a hangverseny vednökségét nagygyűlési képviselőnk, ft. Levay Mihály és dr. Madarasz Adorján főszolgabíránk vállalták el s így több társadalmi tényezőnk s az ifjúság közreműködésével annak erkölcsi s valószínűleg anyagi sikere is biztosítva van.

— **Látványosság.** Csütörtökön városunkba érkezett Doanert cirkusz társulata és azóta estenként előadásaival szórakoztatja a közönséget, amelyek partolásra érdemesek. Különösen megemlíthetők a bicikli mutatványok és a zene-excentrikusok. Az előadás végén sikerült megröplénykepek láthatók. Ma két előadást tart: délután 4 órakor zóna- és este rendes helyarákkal.

— **Eső.** Több heti rekkenő hőség és szárazság után f. hó 11-én hajnali fel négy órakor megjött a szép nyári záporosó, amely a reggeli órákig hullva megáztatta szomszéd határunkat, a már-már püsztulni induló kapás növényeinket. Ez a gyönyörű eső kimondhatatlan nagy áldás volt a mezei munkára, növényzetre, emberré alakra egyaránt.

— **Vasuti baleset.** E hó 1-én este 10 óra 35 perckor a ceglédi állomásról Nagykőrös felé kiindult 710. sz. személyvonatot és mintegy 600 főre menő utasait majdnem olyan katasztrófa erte, aminek emberéletben is kiszámíthatatlan következményei lettek volna. Ugyanis a Gerje esatornát fedő vashidon az történt, hogy ennek felszedett és a vágányokra felrakott padló deszkái a mozdonyt a vágányokról kisiklasztották. Csak különös isteni gondviselésnek tulajdonítható, hogy a mozdony kerekein maradt s így csak önmagába és a pályába okozott kárt. Több órai vesztéglés után lehetett az akadályokat elhárítani s a vonatot megindítani. A nyomozásnak már harmadnapra eredménye lett. A tettesek Izsó Sándor 22 éves földműves, ifj. Török József 23 éves földműves ceglédi lakosok, kik az eseményt megelőző délután bent a városban ittak s ittasan men-

tek baba lakásaikra, s utjok a szóban volt hidon vezetett keresztül; már a tehénjárás kútnál elfogta őket a rombolási düh, a kut esatornái lezszakgatták és beledobták, mikor a hidra érték, ennek a vágányok között elhelyezett súlyos keményfa padlóit kiemelgették és surkaikkal a vágányokra helyezték, majd a hid két oldalán a vaskorlátot s az ezt tartó márványtalp köveket a helyekről kirángatták és a hidról ledöntögették, aztán megindultak re bene geszta — hazafelé; azonban a hidtól mintegy 300 lépésnyire leültek s vártak, hogy mi lesz; hanem eközben elaludtak s csak akkor ébredtek fel, mikor már kora reggel a megnemélt vonat indulásra keszen állt.

— **Menetrend módosítás.** A Sopron Gy. S. E. V. állomásról Kőszegre jelenleg d. e. 10 ó. 15 p.-kor induló 5314 sz. vegyesvonat, f. évi aug. hó 15 től Sopronból d. u. 12 ó. 18 p.-kor fog indulni és Kőszegre déntán 3 ó. 33 p.-kor fog érkezni.

— **Külön vonat.** Mozgalom indult meg, hogy a kecskeméti dalosverseny napjain egy Ceglédre este 11 óra tájban érkező különvonat álljon rendelkezésére a közönségnek. Jó volna ezt kivinni, mert másként az abonyi, ceglédi és kőrösi közönség nem vehet részt az érdekes hangversenyeken.

— **A kecskeméti orsz. dalosverseny.** F. hó 15., 16., 17. és 18-án Kecskeméten tartandó 18-ik orsz. dalosverseny iránt a ceglédi daltkedvelő közönség körében oly nagy az érdeklődés, hogy tájékozódás végett az alábbiakban adjuk a részletes műsört: augusztus 15-én vasárnap ismerkedési estély. Második nap aug. 16-án hétfőn 10 órakor és d. u. fel 5 órakor a kijelölt versenyzők első és második felének költői karral való versenyzése. Harmadik nap aug. 17-én kedden d. e. 10 és d. u. fel 5 órakor a kijelölt versenyzők első és második felének szabadon választott karral való versenyzése. A versenyek lezajlása után 17-én kedden este 8 órakor lesz a dalverseny fénypontja: a díszhangverseny, melyen mintegy 2000 ember énekel egyszerre katonai zenekar kísérettel. Negyedik nap aug. 18-án 9 órakor a Kecskeméti Dalárda 50 éves jubileumi ünnepe és új zászlójának felavatása. Déntán 4 órakor pedig az összkarok előadása a dalszarnokban. Végül este a városi műkerben táncmulatság.

— **A városi képviselők felelőssége.** Minden vidéki város képviselőtestületének intő példának szolgálhat a nagykikindai városatyak kellemetlen esete. Ugyanis Nagykikinda képviselőtestülete egy odaváló pénzügytelnel 1540 korona betétet helyezett el. A pénz azonban elveszett, mert a bank csődbe került. A belügyminiszter pedig kimondta, hogy azok a városi képviselők, kik szavazatukkal hozzájárultak a pénz ily módon való elhelyezéséhez, kötelesek azt megtéríteni. (Óh! Óh! Szerk.)

— **Fűhívás.** Hazánk egyes vidékein óriási csapatokban mutatkoznak a keresztosőrűek. Érdekes volna megtudni, mely vidékeken jelentkeztek ebben az esztendőben. Felkérünk mindenkit, akinek alkalma van e madarakat megfigyelni, szíveskedjék idevágó adatait: mikor mutatkoztak, milyen számban, mi volt fő táplálékuk, fészkeltek-e? a Magyar Királyi Ornithologiai Központoz (Budapest, VIII. József körnt 65. l.) beküldeni. Különösen felhívjuk madár-ismerőseink figyelmét a csapatokkal esetleg együtt járó szalagos keresztosőrűre, melynek szárnyán két fehér sáv van. — Magyar Királyi Ornithologiai Központ.

— **Védlekezzünk.** Napok óta nagy mennyiségben látjuk szalldogálni a „Kaposzta Özöndök” nevezetű lepkét az útcákon, kertekben, mezőn és mindenütt. A könnyű libbenésű pillangókat üldözöbe veszik a gyermekek s addig esapkodnak ideoda utánuk, míg sikerül egyet leütniök. Persze nagy az öröm ilyenkor. Meg sem gondolják nem is tudják, hogy ezen játékkal mily nagy hasznot tesznek, mert nevezetesen a most uralkodó lepkék hernyói rettenetes károkat okoznak a kaposzta, kalarabé, repec stb. ültetvényekben, még a torzsáknak sem kegyelmeznek. Emel fogva ajánlatos, ha a gyermekeket meg jutalmakkal is ösztönözzük a lepke pusztítására. Kaposztásainkat alaposan átvizsgáljuk, hol is a levelek hátlapján reábukkanunk a foltonként lerakott sárgászöld petekre. Később a hernyókra, amelyeket ujjainkkal szótnyomhatunk. Ne hadjuk megtorlás nélkül a lepkék tömeges fellépését, mert jövőre, úgy lehet még az ide is, nagy áldozatot követel nemtörődömségünk.

— **Katonai szolgálati engedmény.** A honvédelmi miniszter a következő határozatot hozta: A vegrendeletheleg örököl birtok alapján s

kérhető a póttartalekba helyezés kedvezménye. A birtoknak legalább 6 kat. holdból kell állnia, amelyből legkevesebb 4 hold szántóföld. Az örököl birtok azonban a 40 holdat meg nem haladhatja s az illető hadköteleseknek hivatásos mezőgazdálknak kell lenni.

— **A nem fizető gavallérok ellen.** A magyar szabóiparusok e hó 20-22 napján Aradon orsz. kongresszust tartanak, melyen a hódmezővásárhelyi szabó azt fogják indítványozni, hogy határoz. tilag mondja ki a kongresszus, miszerint ezenül a vevőnek már a rendeléskor kell a ruha árának 30 százalékát megfizetni s a többit egy hónapon belül kell törleszteni.

— **Mikor lehet a kőbor kutyát ielőni.** A belügyminiszter nem régi határozatában felmentette a tiltott lövöldözés vádjá alól azt, aki a város belterületén éjjel az udvarába járó kőbor kutyát lelőtte, mert amint ez a határozat is mondja, egy kőbor kutyának az éjjeli órákban való aralmatlanná tétele, lelővése, mikor az valakinek az udvarába tevedt es ott nagy károkat okozhat, helyes es okos eljárás, amiért senkit nem lehet büntetés-el sújtani.

— **Uri lányok otthona.** Dr. Körösiné művésziesen berendezett leány otthona, mely a felső leányiskola, leánygymnasium és az országos zeneakadémia szomszedságában, Budapest, Liszt Ferenc-ter 9. sz. gyönyörű palotában van, minden tekintetben a legelőkelőbb külföldi internátusok példáját követi. Vezetője es tulajdonosa Dr. Körösi Manó fővárosi ügyvéd özvegye, aki az anya szeretetével es a nevelő eberséggel viselt gondját növendékeivel. A higiénia legmodernebb eszközeivel védi a növendékek egészségét, tanulmányaikban pedig jeles tanárnők vezeték es támogatják őket. Az intézetnek továbbkepező tanfolyama is van, melynek célja iskoláikat végzett leányok műveltségének továbbfejlesztése. Prospektust szívesen küld Dr. Körösi Manóne leány-otthona, Budapest, VI. Liszt Ferenc-ter 9.

— **A nyár veszedelmei es a csecsemők.** A csecsemők halandóságának legnagyobb százalékát a nyári megbetegedések szolgálatják. Ezek közül is a legveszélyesebb a hasmenés, a gyermekek gyomorbelhurutja, mely elég gyakran pár nap alatt kioltja a csecsemő életet. A gyomorbelhurutot többnyire a tej baktériumai okozzák, melyek a nyári hőségben rohamosan szaporodnak es a tej bomlasát is előidézik. A tehentej nemesak akkor veszélyes a gyermekre nevezve, a mikor már láthatók is a bomlasi processus eredményei. Eppen ezért kiközöbölendő lenne a tej a gyermekek etrendjéből, a forró evszak idején. A meleg időjárás alatt a tehentej csak olyan alakban adható a gyermeknek, mely a mellett, hogy a tej alkotórészeit bomlasra nem képes állapotban tartalmazza, teplád es könnyen emészthető anyagok hozzáadásával kifogastalan táplálékot képez. Ilyen követelményeknek felel meg az általánosán ismert Nestlé-féle gyermektiszt.

Eladó ház.

I. ker. Jegyző-utca 13. szám alatt levő házam jutányos áron eladó, — esetleg Szent-Mihály naptól hasznobérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos

Kaczur Katalin.

Kiadó lakás.

Özv. Gäylhoffer Mihályné Vörösmarty-utca 341. szám alatt levő háza huzamosabb időtartamra kiadó.

Eladó ház.

I. ker. Munkácsy-utca 107. szám alatt levő házam jutányos áron eladó, — esetleg Szent-Mihály naptól hasznobérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos

Retkes Elek.

Eladó szőlő.

A Milus-féle földön levő 3 holdnyi új szőlőjét egészben, esetleg kisebb darabokban eladja Kiss Zsigmond református lelkész.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönség szives figyelmét a nagyságos DEUTSCH GYULA úr tulajdonát képező Pusztá-Ernyői birtokának folyamatosan lévő eladásra felhívni.

A birtok Pest megyében Ceglédhez 1 órányira fekvő Törtel község és a Nagyköröshöz tartozó Nyilas és Ludasi tanyák közvetlen szomszédságában, Cegléd, Nagykörös, Abony városok, Jászkarajenő, Kocsér községek és a Tetétleni puszták határában fekszik.

Megbízásunkhoz képest az eladások általunk Cegléden intézeti helyiségünkben eszközöltetnek, a t. közönség kényelmére azonban megbízottaink minden vasárnap és ünnepnapon a birtokon vannak, kik úgy a szükséges felvilágosítások megadásával, mint az eladásokkal meg vannak bízva.

A vétel megkönnyítésére az eladások kisebb és nagyobb részletekben kedvező fizetési feltételek mellett történnek.

A vételár lefizetésére jutányos törlesztéses, vagy egyszerű kölcsönöket bocsájtok a t. közönség rendelkezésére.

Közelebbi felvilágosításokkal készséggel szolgál a
Cegléd, 1909. május hó.

**CZEGLÉDI IPAR- KERESKEDELMI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, CZEGLÉDEN.**

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy

KÖNYVNYOMDÁMAT

Kossuth-tér (Lackó-féle ház)
4-ik szám alá helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

SZERDAHELYI JÁNOS

nyomdatulajdonos.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 87.990. szám alatt elismerő leiratával kiténtetve.

MED. UNIVERSAL.

Dr. Batizfalvy Istvan Zoltán

ki egészségügyi tanár, tb. megyei főorvos,
a műtőfogászat- és műfogászat szakorvosa.

1897. óta fennálló

FOGORVOSI INTÉZETÉT

Károly-körút 3. szám alá helyezte át.

A főváros ezen legelső intézetében az összes műtétek a legújabb villamos gépezetek és módszerek szerint fájdalommentesen : : : : : történnek. : : : : :

Fájós fogak meggyógyítása. — Tartós tömések. — Foghúzások (altatásban is). — Szájpadlás nélküli műfogak. — Aranyhidak, koronák. — Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése jótállás mellett, mérsékelt szabott áron végzetik. — Minden felvilágosítás díjtalan. — Vidékiek fél nap alatt x x x x megkaphatják műfogaikat. x x x x

Saját érdekében

csak B O H N - f é l e

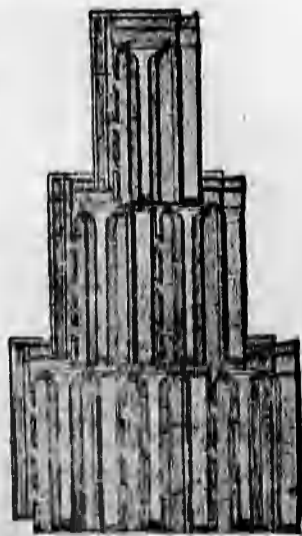
nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson
vissza más silány minőségű cserepet, mert

csak a B O H N - f é l e

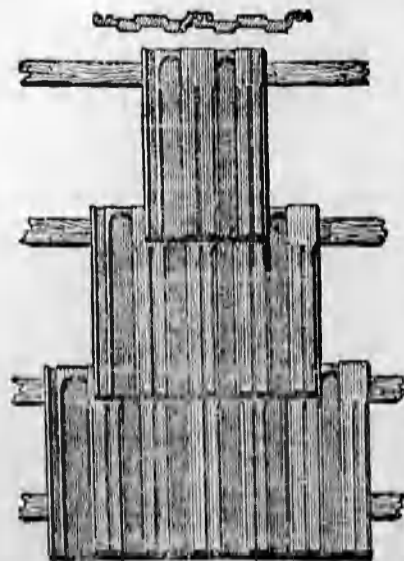
cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni!

BOHN-CSERÉPGYÁR ZSOMBOLYA.

Bohn kikindai cserepe.

Bohn zombolyai cserepe.